

ELOKUVA

Solidaarisuuden ystävä

Andrzej Wajda sai Lech Walesalta vapaat kädet elämäkertaelokuvan tekoon.

Puolalaisen elokuvan suurin nimi **Andrzej Wajda** on ohjannut seitsemällä vuosikymmenellä. Terveys reistailee, mutta työn jälki ei näytä kärsineen siitä. Wajdan uusin elokuva kertoo hänen ystävästään, Puolan sodanjälkeisen politiikan tunnetuimmasta hahmosta **Lech Walesasta**.

”Lechiltä ei kysytty mitään”, Wajda sanoo hymähtäen.

”Vastuu on siis kokonaan minun. Ajattelin olevan parasta, että vain minua voidaan syyttää elokuvan virheistä. Lech oli samaa mieltä, joten hän antoi minulle täyden vapauden.”

EREHDYTTÄVÄSTI esikuvansa näköisen **Robert Wieckiewiczin** esittämä Walesa on tarinan alussa vuonna 1972 vielä tuntematon sähkömies.

Enemmän uhkarohkea kuin älykäs duunari nousee Gdanskinkin satamalta leviävän Soli-

daarisuus-liikkeen keulahahmoksi.

Kun elokuvan Walesa joutuu määräämättömäksi ajaksi vankilaan, hän kuittaa tilanteen sutkauttamalla, että kiven sisällä on ainakin aikaa ajatella.

Walesa oli poliittikkona populistiksi, eikä Wajda ole sokea päähenkilön yksityiselämässään tekemille virheille. Walesa laiminlyö kasvavaa perhettä, koska hän saa sankarin asemastaan suurta tyydytystä.

Ristiriitaisen henkilökuvan luominen elokuvaan, jolle Walesa antoi etukäteen siunauksensa, oli mahdollista nimenomaan ystävyysvuoksi.

TULEVA PRESIDENTTI Walesa näytteli itseään pienessä roolissa jo Wajdan 1980-luvun alun elokuvassa *Rautamies*, joka kertoi Solidaarisuudesta fiktion keinoin.

Historia elää elokuvassa *Walesa. Man of Hope* (Walesa. Człowiek z nadziei, 2013). Tapah-

tumien rytmi on kiivas ja niitä säästää 1980-luvun Puolan undergroundmusiikki.

”Kapinallista rockia, alkupe-

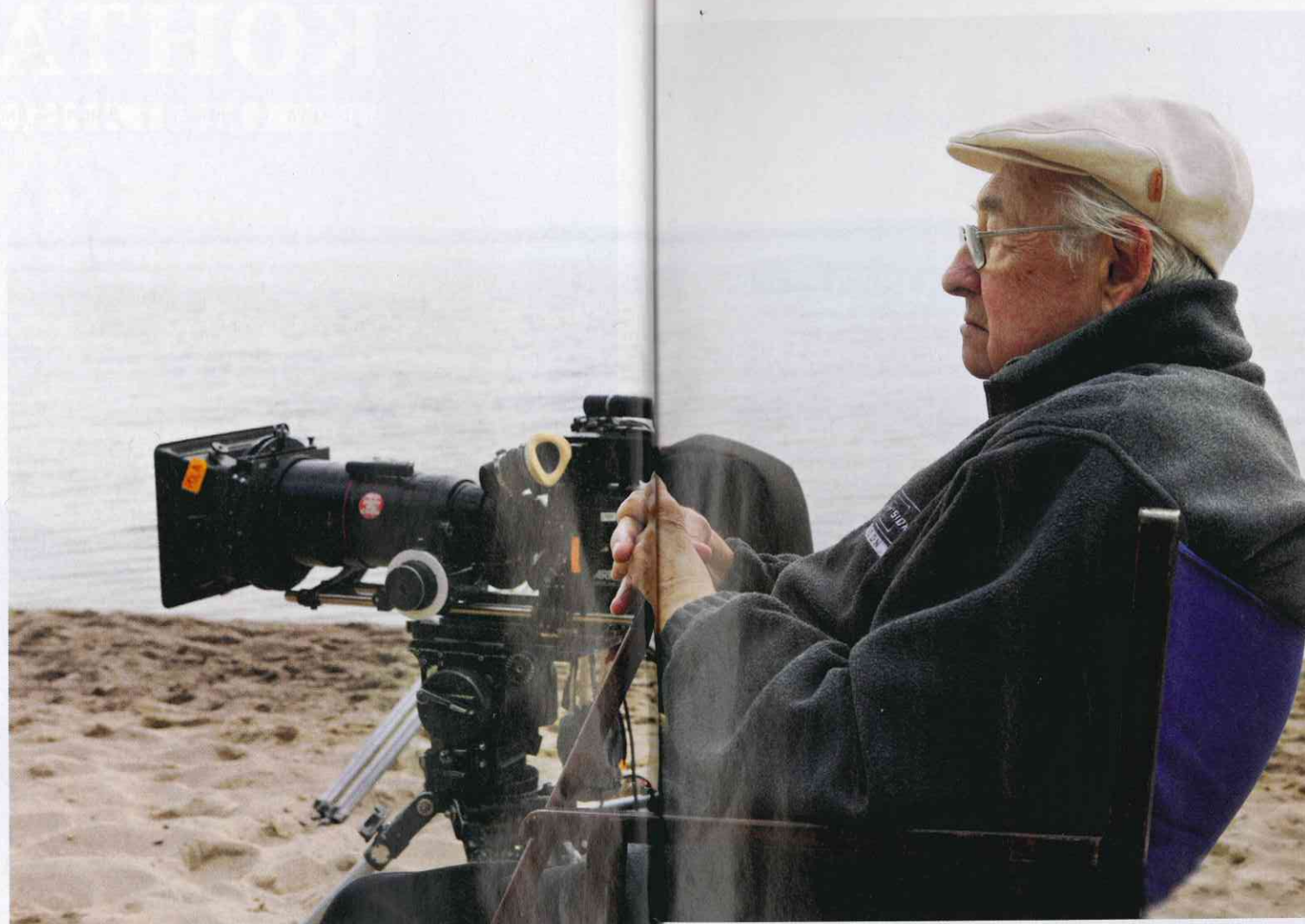
räisinä äänityksinä. Pidän tuon musiikin voimasta”, 88-vuotias Wajda sanoo.

WAJDA ON käsitellyt elokuvissaan toistuvasti Puolan avainhetkiä. *Katyn* (2007) kuvaa upseerien joukkomurhaa, jossa ohjaajan oma isä kuoli vuonna 1940. *Tuhkaa ja timanttia* (1958) sijoittuu toisen maailmansodan loppuhetkiin. Cannesin Kultaisella palmulla palkittu *Rautamies* (1981) oli poliittisesti uhmakas teos.

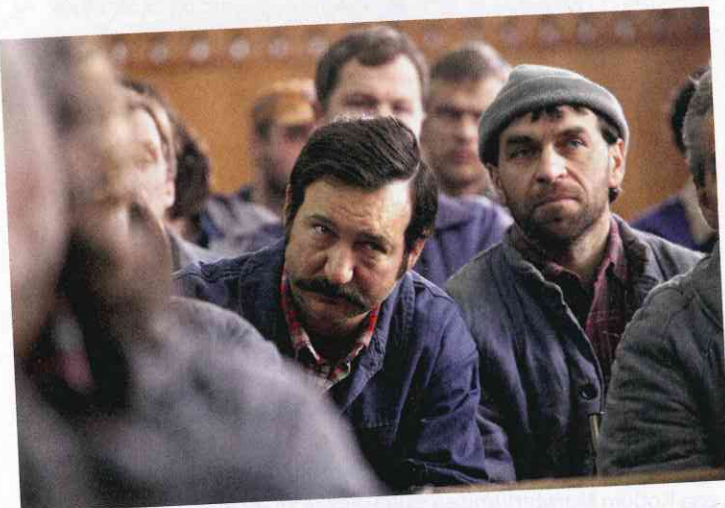
Fyysisesti Wajda on jo heikko eikä kykene liikkumaan ilman avustajaa. Ajatus kuitenkin kulkee. Ohjaaja tietää hyvin, ettei hänkään ole arvostelun yläpuolella.

”Oli selvää, että Puolassa elokuvaa arvosteltaisiin rajusti”, hän sanoo.

”On tärkeä näyttää, mitä tapahtui 30 vuotta sitten.”

KUVAT © HELSINKI FILM FESTIVAL

■ Robert Wieckiewicz on Lech Walesa.

IHMISET

Rasismia vastaan

► Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO palkitsi Tampereen kaupungin aktiivisesta maahanmuuttotyöstä, erityisesti nuorison osallisuuden kasvattamisesta ja rasismien torjunnasta. Maahanmuuttajatyön pääkoordinaattori Tampereella on **Marja Nyrhinen**, 58.

KUVAT © JYRKI VESA / MEDIAROADSERVICE OY, ARI AALTO / HY, JUSSI NUKARI / LK
Lähteet: ETNO, Kuntaliitto, Lapin Kanssa, Lääkärilehti, Tampereen Kaupunki

Rajat ylittävää tiedettä

► Systeemibiologian professori **Sampsu Hautaniemi**, 39, Helsingin yliopistosta jakaa Anders Jahren nuoren tutkijan palkinnon Karoliinisen instituutin tutkijan **Rickard Sandbergin** kanssa. Osloon yliopisto palkitsee poikkeuksellisen korkeatasoisen lääketieteellisen tutkimuksen tekijöitä vuosittain.

Muusikko merellä

► Jazzmuusikko **Lasse Mårtenson** täyttää 80 vuotta 24. syyskuuta. Intohimo jazziin syntyi jo teininä, mutta monipuolinen taiteilija tunnetaan myös työstään teatterin ja viihteen parissa. ■

KOONUT TAINA KIVELÄ

”Tuosta ajasta on nyt monta näkemystä. Yksi syy tehdä Walesasta elokuva oli säilyttää meidän aikalaisten tieto ja tunne.”

■ **Andrzej Wajda on pysynyt puolalaisen elokuvan kärkinimenä 1950-luvulta asti.**

NUORET SUKUPOLVET ovat Wajdan mielestä yksyksissä.

”Nyt ajattelu Puolassa on hyvin oikeistolaista, hyvin yksilöllistä”, ohjaaja sanoo.

”Siksi on tärkeä näyttää, mitä tapahtui kolmisenkymmentä vuotta sitten. Esimerkin avulla uudet sukupolvet voivat löytää omat sankarinsa.”

Tarina loppuu vuoteen 1982. Walesan myöhemmät vaiheet konservatiivina eivät kuulu Wajdaa kiinnostavaan sankari-kaareen.

Puolassa elokuva oli viime vuoden neljänneksi katsotuin, hittilistalla Hollywoodin sarja-

kuvaleffojen rinnalla. Ohjaaja ei ota siitä kiitosta itselleen.

”Onneni oli löytää loistavat näyttelijät. Nuorten energia oli välttämätöntä, koska kuvaan sähköistä ja dramaattista aikaa”, Wajda sanoo.

”Myös nuoret katsojat odottavat elokuvilta vimmaa. Toivon, että puhun samaa kieltä kuin he.” ■

KALLE KINNUNEN

Haastattelu on tehty Venetsian elokuvajuhlilla. *Walesa. Man of Hope* esitetään *Rakkautta & anarkia* -elokuvajuhlilla Helsingissä 21. syyskuuta.